

Entre

Hivern 2021 | Nº 3
Gener — març

Llavors
que
arrelen

Girona
Cultura

Actes

Quatre anys de president dels Xoriguers de la Universitat de Girona, vuit al capdavant de la junta dels Marrecs de Salt, mitja vida als Manaies de Girona i a la Comissió de la Cavalcada de Reis, i més d'una dècada rere Cultura SN. La trajectòria de Pitu Masdevall està estretament lligada a la cultura popular i tradicional gironina, que ell reivindica com a cultura en majúscules i com a revulsiu de vida i de disbauxa per als pobles i ciutats.

Pitu Masdevall

TEXT: MARIA GARCIA
FOTOS: GLÒRIA SÁNCHEZ

Si fossis metge, quin diagnòstic faries de l'estat de la cultura popular a Girona?

Crec que la situació ha anat millorant en els darrers anys, sobretot perquè als anys vuitanta no hi havia ni colla de gegants, ni castellers ni diables a la ciutat. I han anat sorgint algunes estructures que han permès evolucionar a algunes entitats, com per exemple la plataforma 4 rius, que vol fer les Fires de Girona més participatives i més populars.

Costa aconseguir gent que s'impliqui?

De gent que sigui motor n'hi havia poca, ara cada cop n'hi ha més, però això fa que

tinguem entitats en funció de la gent que hi ha que tingui ganes de fer coses. Però a Girona passa una cosa i per Sant Narcís es veu molt clar: la gent no participa, sinó que només va a mirar. En canvi, en altres municipis, el que es fa és involucrar-se o ser la festa. Una idiosincràsia de Girona és que no tenim festa major, sinó que celebrem les Fires i Festes. I és una mostra que històricament no som una societat abocada a la disbauxa, perquè fem fires, no una festa major. S'han de posar facilitats perquè puguin sorgir iniciatives i propostes noves. Hem de cridar a la disbauxa!

Hem de cridar a la disbauxa!

De quines maneres està afectant la crisi de la COVID-19 a la cultura popular?

És el gran drama d'ara. Quan es diu que la cultura és segura s'obvia la cultura popular, que és sinònim de participació, de trobada, d'intercanvi i de multituds de persones. I, ara mateix, per qüestions sanitàries, és molt difícil que sigui segura. Per exemple, la prova és que les entitats de cultura popular no han tingut activitat aquest últim any: ni castellers, ni geganters ni diables.

Com us haurien d'ajudar les administracions?

Una manera seria proporcionant-nos tests ràpids. Però sobretot demanem finançament, perquè sense actuacions no tenim ingressos i hi ha entitats que tindran problemes per sobreviure, sobretot les que tenen hipoteques o treballadors.

Durant molts anys has estat president dels Marrecs. Quan preveieu que podreu tornar als assajos?

Ara mateix no hi ha cap data. Sí que es podria fer una tornada progressiva, però creiem que els castells serem els últims a tornar, dins de la cultura popular, perquè els castells són volum de gent i participació; i com més gent, millor. I, encara que tinguem tests ràpids, si no pot haver-hi públic o no hi ha el màxim de facilitats per participar-hi, serà impossible tornar plenament.

El món casteller quedarà en un estat crític després de, segurament, dues temporades sense fer castells?

És una trencada important, perquè, per exemple, tenim canalla que cada dia es fa més gran i que haurien de baixar posicions al castell, però ara no podem assajar ni preparar canalla nova que faci de relleu. I també s'han trencat rutines personals i familiars. Però, alhora, creiem que hi haurà una gran il·lusió per tornar i que això pot fer que sigui més fàcil superar les dificultats. Però sabem que el món casteller tindrà molts de reptes en el futur més pròxim.

Els manaies han fet un pas importantíssim i ja permeten la participació de les dones. Com valoren el canvi?

És molt positiu i molt necessari. És una de les accions per posar al dia l'entitat i s'ha de tenir en compte que és de les primeres formacions de manaies de Catalunya que fa el canvi, tot i que anem molt tard. I sempre reivindico que els manaies també són cultura popular.

Els castells segurament serem els últims a tornar, dins la cultura popular. I, ara mateix, no hi ha cap data de retorn.

De vegades es percep la cultura popular com si fos de segona categoria i nosaltres creiem que som cultura en majúscules.

Recordes quan va ser la primera vegada que vas participar en algun acte de cultura popular?

Sí, recordo sortir de mania petit, als set anys, que només passa un cop a la vida. I, quan era més gran, tinc gravada la primera exhibició castellerà que es va fer a Girona, per les Fires del 95, amb Castellers de Terrassa i Castellers d'Esparraguera, i que hi vam anar amb la meua família a veure-la. I va ser després d'aquella actuació que un grup de persones van decidir impulsar una colla castellerà, i així van néixer els Marrecs de Salt.

La cultura popular està infravalorada?

Sí, s'ha infravalorat i es veu en molts aspectes, perquè de vegades es percep com una cultura de segona categoria, per sota del teatre o del cinema. I nosaltres reivindicuem que també som cultura en majúscules. Perquè som entitats que sempre estem lligades a un barri o a una població, i que som un punt d'unió molt transversal i integrador. I, a Girona, per exemple, faltaria un espai que fos un punt de trobada, com una gran casa de la cultura popular gironina. Tenim l'espai Mas Abella, però caldria dotar-lo d'eines perquè esdevingui un centre cultural molt més dinàmic del que és ara.

Se sol criticar el centralisme de Barcelona, però en l'àmbit cultural de la demarcació de Girona, també hi ha centralisme?

És un tema més global, s'ha de repensar la ciutat com a àrea metropolitana, però a tots nivells, no només en l'àmbit de la cultura popular. Girona s'ha mirat sempre molt el melic i ha girat l'esquena als municipis del voltant. S'hauria d'aprofitar la força, l'energia i la centralitat que té Girona, però treballant en coordinació amb els ajuntaments del voltant. El cas dels Marrecs és un exemple que respon a aquesta visió, crec que positiva: els Marrecs som de Salt però exercim com a colla castellerà de l'àrea urbana.

Necessitem que les administracions ens ajudin amb finançament: sense actuacions, no tenim ingressos, i moltes entitats tindran problemes per sobreviure.

Les actuacions, correfocs i cercaviles, estan massa concentrades al Barri Vell?

Aquí entràriem en l'etern debat: Girona és molt més que el Barri Vell. I en el cas de la cultura popular es veu quan veiem la gran riquesa que tenen alguns barris amb entitats de cultura popular, com Santa Eugènia que té colla gegantera pròpia, té diables propis i té un volum de gent que fa possible tot això. Crec que és un model a exportar, per enriquir els barris amb entitats que fomentin la participació ciutadana, perquè solen ser un nucli de punt de trobada de famílies, gent jove, nens..., amb totes les particularitats de cada barri. Però és obvi que sempre es tendeix a anar al centre per fer les activitats, però que en determinats moments, com durant les Fires, s'han de fomentar més les activitats fora del centre.

Quant a cultura popular, hi ha algun municipi que sigui un referent?

El referent serien els municipis de la Catalunya Nova, per la manera que tenen d'entendre la participació i la cultura al carrer. Sí que és veritat que també altres municipis gironins tenen una festa major molt participativa i molt de carrer, però la referència seria el sud de Catalunya.

Quin paper creus que ha de jugar la cultura popular a Girona?

Ha de vertebrar, fer la societat més plural, fomentar els intercanvis, és un punt de trobada de diferents perfils de persones i és una gran manera d'esborrar barreres socials. ***